

Pasts

Publicēts: 27.02.2020.

Atjaunināts: 15.02.2022.

Pasta pakalpojumiem ir liela nozīme citu ekonomikas sektoru efektīva darba nodrošināšanā, jo, neskatoties uz tehnoloģisko progresu, pasta tīkls joprojām ir lielākais un blīvākais pasaulē. Ļoti svarīga ir pasta pakalpojumu loma saziņas attīstībā, ne tikai informācijas apmaiņas jomā, bet arī sociālās vienotības saglabāšanā un nodrošināšanā.

Pasta nozarē valsts politiku izstrādā un valsts pārvaldes funkcijas īsteno Satiksmes ministrija.

Pasta pakalpojumu uzraudzību veic Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (SPRK).

Pasta pakalpojumi ir regulējamie sabiedriskie pakalpojumi, kurus iedala tradicionālajos pasta pakalpojumos, eksprespasta pakalpojumos, kurjerpasta pakalpojumos un abonēto preses izdevumu piegādes un ar to saistītajos pakalpojumos. Lai sniegtu pasta pakalpojumus, pasta komersantiem jāreģistrējas SPRK uzturētajā pasta komersantu reģistrā. SPRK datu bāzē 2022.gada 10.janvārī ir reģistrēti [70 pasta komersanti](#).

Lai nodrošinātu pieejamību pasta pakalpojumiem neatkarīgi no lietotāju ģeogrāfiskās atrašanās vietas, ir noteikts universālais pasta pakalpojums — minimālais noteiktas kvalitātes pasta pakalpojumu kopums, kas pieejams visiem lietotājiem visā Latvijas Republikas teritorijā par vienotiem tarifiem.

Līdz 2026.gada 31.decembrim [universālā pasta pakalpojuma saistības ir noteiktas valsts akciju sabiedrībai „Latvijas Pasts”](#). Galvenie priekšnoteikumi universālā pasta pakalpojuma saistību izpildē ir universālā pasta pakalpojuma sarakstā ietilpstošo pasta pakalpojumu nodrošināšana par vienotu tarifu visā Latvijas Republikas teritorijā.

Universālais pasta pakalpojums ietver:

iekšzemes un pārrobežu vēstuļu korespondences sūtījumu, kuru svars nepārsniedz divus kilogramus (tajā skaitā ierakstītu un apdrošinātu sūtījumu), savākšana, šķirošana, pārvadāšana un piegāde,

pasta paku sūtījumu (tajā skaitā apdrošinātu sūtījumu), kuru svars nepārsniedz desmit kilogramus, savākšana, šķirošana, pārvadāšana un piegāde;

pārrobežu pasta paku (tajā skaitā apdrošināto), kuras saņem no citām Eiropas Savienības valstīm un kuru svars nepārsniedz 20 kilogramus, piegāde;

abonēto preses izdevumu savākšana, šķirošana, pārvadāšana un piegāde..

Izpildot universālā pasta pakalpojuma saistības, universālā pasta pakalpojuma sniedzējam jānodrošina pakalpojumu kvalitātes atbilstība noteiktajām prasībām attiecībā uz pasta sūtījumu savākšanas, pārsūtīšanas un piegādes biežumu, ātrumu un regularitāti, kā arī kvalitātes prasības attiecībā uz pasta tīkla piekļuves punktu blīvumu un skaitu.

SPRK VAS “Latvijas Pasts” ir noteicis pienākumu ievērot UPP kvalitātes prasības vēstuļu korespondences sūtījumu pārsūtīšanas laikiem iekšzemē. Nākamajā darba dienā adresātiem jāpiegādā vismaz 90% no visiem vienkāršas vēstuļu korespondences sūtījumiem. Ceturtajā darba dienā izsniegšanai nodrošina vismaz 98% no visiem pasta paku sūtījumiem ceturtajā darba dienā pēc pasta pakas sūtījuma nodošanas pasta pakalpojumu sniegšanas vietā.

2019.gadā nosūtīto vēstuļu korespondences sūtījumu skaits sasniedza 37 milj., kas par 1,57% mazāk, nekā 2018.gadā, nosūtīto pasta paku skaits sasniedza 3,39 milj., kas par 67,85% vairāk, nekā 2018.gadā. Pasta pakalpojumu tirgus straujāk pieaug pasta paku pakalpojumu segmentā. Galvenais iemesls tam ir e-tirdzniecības attīstība un ar to saistītā paku piegāde. Ņemot vērā iepriekšējo gadu tendences un elektronisko pakalpojumu pieaugumu, vēstuļu sūtījumu apjoms turpina samazināties. Savukārt nosūtīto eksprespasta un kurjerpasta sūtījumu skaits sasniedza 89 milj., kas par 9,2% vairāk, nekā 2017.gadā.

Saskaņā ar [SPRK datiem](#) pasta komersantu sniegto pakalpojumu neto apgrozījums 2018. gadā palielinājās par 20.9%, salīdzinot ar 2017.gadu.

Koronavīrusa pandēmija ievērojami ietekmēja pasta nozari. Koronavīrusa pandēmijas dēļ ieviestajiem ierobežojumiem 2020.gadā mainījās iedzīvotāju iepirkšanas paradumi un strauji palielinājās tiešsaistē pirktu preču apjomi. Arvien vairāk interneta veikali piedāvā pircējiem sūtījumu piegāžu izvēles iespējas, kuras nodrošina pasta komersanti. Lai nodrošinātu kvalitatīvu preču piegādi arvien pieaugoša pieprasījuma apstākļos, pasta komersanti, izmantojot mūsdienīgus IT risinājumus, optimizē sūtījumu piegādes procesus, pilnveido kurjerdienestu darbu, paplašina pakomātu tīklus, kā arī piedāvā pilna spektra loģistikas risinājumus.

Lai nodrošinātu sociālo distancēšanos un novērstu pasta darbinieku, sūtījuma saņēmēja un tālāk arī visas sabiedrības inficēšanās risku, Ministru kabineta 2019.gada 15.oktobra noteikumos Nr.477 "Prasības vienkāršo, ierakstīto un apdrošināto pasta sūtījumu izsniegšanai" tika izdarīti grozījumi, nosakot izņēmumu attiecībā uz paraksta iegūšanu ierakstītu un apdrošinātu pasta sūtījuma saņemšanas brīdī, atļaujot pasta darbiniekam sūtījuma izsniegšanas apstiprināt reģistrēta sūtījuma izsniegšanas faktu sūtījumu apstrādes sistēmās, nesaņemot sūtījuma saņēmēja parakstu, ja tas tiks nodrošināts dokumentāli vai elektroniski. Šis regulējums piemērojams ārkārtējās situācijas laikā.

Ar 2020.gada 17.jūlija rīkojumu Nr.397 Ministru kabinets atbalstīja konceptuālajā ziņojumā "Abonētās preses izdevumu piegādes nodrošināšanas un drukāto mediju atbalsta pilnveides iespējas" ietvertu risinājuma 1. variantu, ar kuru tiek pilnveidota līdzšinējā kārtība un nodrošināta paredzamība drukātajiem medijiem, kas ir būtisks elements mediju daudzveidībai un ilgtspējai. Šis variants paredz, ka Regulators konkursa kārtībā izvēlas universālā pasta pakalpojuma sniedzēju, kas nodrošinās arī abonētās preses pakalpojumus kā universālā pasta pakalpojuma sastāvdaļu, konkursa uzvarētājam apstiprina abonētās preses pakalpojumu tarifus.

2021.gada 25.oktobrī tika izdarīti grozījumi Pasta likumā, nosakot abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumu apmaksas principus, nosakot deleģējumu Ministru kabinetam ar speciālu regulējumu noteikt preses izdevēju maksājuma proporciju no Regulatora apstiprinātā tarifa, kādu tiem būs jāmaksā UPP sniedzējam, bet tarifa atlikušo daļu universālā pasta pakalpojuma sniedzējam apmaksās no valsts budžeta. Tādējādi tiks pārtraukts līdz šim spēkā esošais īpašais izņēmuma regulējums, kad šo pakalpojumu nodrošināja par Ministru kabineta noteiktajām cenām, kuras nesedz pakalpojuma pašizmaksu, un zaudējumus kompensēja no valsts budžeta. Šobrīd notiek darbs pie Ministru kabineta noteikumu izstrādes.

2021.gadā Regulators rīkoja konkursu universālā pasta pakalpojuma sniedzēja noteikšanai. Ar Regulatora 2021.gada 22.jūlija lēmumu Nr.78 "Par konkursa universālā pasta pakalpojuma sniedzēja noteikšanai uzvarētāju" VAS "Latvijas Pasts" tika atzīts par konkursa UPP sniedzēja noteikšanai uzvarētāju un ar Regulatora 2021.gada 22.jūlija lēmumu Nr. 79 "Par universālā pasta pakalpojuma saistību noteikšanu" VAS "Latvijas Pasts" tika noteiktas UPP saistības no 2022.gada 1.janvāra līdz 2026.gada 31.decembrim.

2021.gada augustā Abidžanā, Kotdivuārā, notika svarīgais starptautiskais pasākums - Pasaules Pasta savienības (Universal Postal Union) (UPU) 27. kongress. UPU kongress notiek reizi četros gados un ir galvenais forums sadarbībai starp valstīm pasta pakalpojumu jomā un palīdz nodrošināt vienotu pasta telpu, mūsdienīgus produktus un pakalpojumus, lai veicinātu kvalitatīvu un pieejamu universālo pasta pakalpojumu, efektīvu un stabilu attīstību.

Kongresā tika veikti grozījumi UPU pamatdokumentos, pieņemot Pasaules Pasta savienības Konstitūcijas Vienpadsmito papildprotokolu, Vispārīgā reglamenta trešo papildprotokolu, Pasaules pasta konvenciju un Nolīgumu par pasta maksājumu pakalpojumiem. Šobrīd notiek darbs pie likumprojektu izstrādes, lai ratificētu minētos dokumentus.

Kongresā tika pieņemti arī būtiski lēmumi par UPU reformām, tostarp UPU atvēršanu plašākam ieinteresēto pušu lokam – ne tikai dalībvalstu izraudzītajiem pasta operatoriem (universālā pasta pakalpojuma sniedzējiem), bet arī citiem pasta operatoriem, ar pasta pakalpojumu sniegšanu saistītajām organizācijām (dažādas asociācijas, pārvaldātāji, pasta iekārtu ražotāji, zinātniskās organizācijas, e-komercijas pārstāvji, finanšu pakalpojumu nodrošinātāji utml.). Pirmajā posmā tika mainīta Konsultatīvās komitejas struktūra, nosakot iespēju piedalīties šajā formātā pasta nozares plašākam dalībnieku lokam. 2023.gadā tiks rīkots UPU ārkārtas kongress, kurā plānots apstiprināt reformas īstenošanas plānu, kas paredz pakāpeniski atvērt UPU izstrādātos produktus un pakalpojumus, ievērojot skaidrus principus un nosacījumus.

lestādes, uzņēmumi, organizācijas

[Skatīt vairāk](#)

Būtiskākie normatīvie akti

[Skatīt vairāk](#)

Statistika

[Skatīt vairāk](#)

Informatīvie
materiāli

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.sam.gov.lv/lv/pasts>